

jamk.fi

Eläin lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitojen tukijana

Systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Katri Tarnanen
Tiina Varis

Opinnäytetyö
Syyskuu 2015

Toimintaterapian koulutusohjelma
Sosiaali-, terveysterapian ja liikunta-ala

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä(t) Tarnanen, Katri Varis, Tiina	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 17.09.2015
	Sivumäärä 44	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Eläin lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitojen tukijana Systemaattinen kirjallisuuskatsaus		
Koulutusohjelma Toimintaterapian koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) Kihlström-Lehtonen, Heidi		
Toimeksiantaja(t) -		
Tiivistelmä <p>Eläinavusteisesta terapiasta löytyy nykyisin lukemattomasti kirjallisuutta, mistä voidaan päätellä ihmisten yhä lisääntyvää mielenkiintoa aihetta kohtaan. Eläinavusteista terapiaa sovelletaan erilaisilla tavoilla nykypäivänä, mitä erilaisimmilla eläimillä ja erilaisille asiakastyypeille.</p> <p>Tämä opinnäytetyö kokoaa systemaattisen kirjallisuuskatsauksen avulla tietoa siitä, kuinka eläinavusteinen terapia vaikuttaa lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin. Lisäksi siinä on selvitetty, mitkä eri diagnosoiryhmät näyttäisivät eläinavusteisesta terapiasta hyötyvän. Systemaattinen tiedonhaku antaa mahdollisuuden löytää aiheesta mahdollisimman korkeatasoisia tutkimuksia. Tiedonhaku on toteutettiin viiteen tietokantaan. Tiedonhaun tuloksena katsauksukseen valikoitui seitsemän eritasoista tutkimusta.</p> <p>Tuloksista käy ilmi, että eläinavusteisella terapialla voidaan vaikuttaa lapsen keskittymis- ja empatiakykyyn, osallisuuteen sekä ongelmanratkaisutaitoihin. Tutkimuksen mukaan eläinavusteinen terapia näyttäisi olevan varteen otettava terapiamuoto autismia, ADHD:tä, kroonista sairautta sairastavien ja kehitysvammaisten lasten parissa.</p>		
Avainsanat (asiasanat) eläinavusteinen terapia, sosiaaliset taidot, lapset		
Muut tiedot -		

Author(s) Tarnanen, Katri Varis, Tiina	Type of publication Bachelor's thesis	Date 17.09.2015
	Number of pages 44	Language of publication: Finnish
Permission for web publication: x		
Title of publication An animal as a supporter of a child's interaction and communication skills Systematic literature review		
Degree programme Occupational therapy programme		
Tutor(s) Kihlström-Lehtonen, Heidi		
Assigned by -		
Abstract <p>Nowadays a countless amount of literature can be found about animal-assisted therapy, which is an indication of an ever-growing interest in the topic. Today animal-assisted therapy is adapted in a number of ways and with many different types of animals best suited for the various client types.</p> <p>This Bachelor's thesis summed up information in the form of a systematic literature review on the impact of animal-assisted therapy on children's interaction and communication skills. The benefits of animal-assisted therapy with different diagnostic groups were also examined. Systematic information retrieval facilitates finding as high-quality research as possible about the topic. The information retrieval was implemented in five databases, which resulted in seven studies with varied quality.</p> <p>According to the results, animal-assisted therapy can have a positive impact on a child's concentration, empathy, participation and problem solving skills. Based on the results, animal-assisted therapy seems to be a viable method with children suffering from autism, ADHD, developmental disabilities or certain other chronic conditions.</p>		
Keywords/tags (subjects) animal-assisted therapy, inter-social skills, social skills, children		
Miscellaneous -		

SISÄLTÖ

1. Johdanto.....	3
2. Vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot	5
3. Eläinavusteisuus osana lapsen terapiaa.....	10
4. Näyttöön perustuva toimintaterapiassa interventioiden suunnittelun apuna .	11
5. Opinnäytetyön tavoite	12
6. Opinnäytetyön toteutus.....	13
6.1 Systemaattinen kirjallisuuskatsaus	13
6.2 Aineiston haku	13
6.3 Aineiston haun tulokset.....	16
6.3.1. Aineiston haun tulokset otsikkotasolla	16
6.3.2. Aineiston haun tulokset abstraktitasolla	17
6.3.3. Lopullinen aineisto	17
6.4 Aineiston kuvaus.....	20
6.5 Aineiston laadun arviointi.....	26
6.6 Aineiston analysointiprosessi ja synteesi.....	27
7. Tulokset	27
7.1 Millä tavoin eläinavusteinen terapia vaikuttaa lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin?	29
7.2 Mitkä diagnoosiryhmät näyttäisivät hyötyvän eläinavusteisesta terapiasta?	30
7.3 Eläinavusteisen terapian hyödyntäminen lasten vuorovaikutus - ja kommunikaatiotaitojen tukijana.....	32
8. Pohdinta	32
8.1 Tutkimustulosten pohdinta	33
8.2 Tutkimuksen luotettavuus.....	35
8.3 Johtopäätökset.....	36
8.4 Jatkotutkimusehdotukset.....	36
Lähteet.....	38
Liitteet	43

Liite 1. Laadun tarkistuslista (mukailtu Kontio & Johansson 2007, 106).	43
---	----

KUVIOT

Kuvio 1 Aineiston läpikäynti.....	18
-----------------------------------	----

TAULUKOT

Taulukko 1 Vuorovaikutus ja kommunikointitaidot.....	8
Taulukko 2 Käytetyt hakusanat.....	14
Taulukko 3 Poissulkukriteerit.....	19
Taulukko 4 Näytön asteen tasot.	22
Taulukko 5 Opinnäytetyöhömmme valikoitunut aineisto	22
Taulukko 6 Tutkimusten laatupisteet ja tulokset.....	28

1. Johdanto

Tämä on opinnäytetyömme, jonka olemme koonneet systemaattisena kirjallisuuskatsauksena. Tarkastelemme tässä katsauksessa, millä tavoin eläinavusteisella terapialla voidaan vaikuttaa lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin. Sen lisäksi pyrimme selvittämään millaisille diagnoosiryhmille eläinavusteinen terapia on soveltuva. Puhuessamme lapsista tarkoitamme alle 18-vuotiaita lapsia sekä nuoria. Terapiaeläimenä on saattanut toimia minkä vain eläinryhmän edustaja.

Aihe kiinnosti meitä sen ajankohtaisuuden vuoksi. Koemme, että vuorovaikutus- ja kommunikointitaitojen vahvistaminen on tärkeää lapsen kehityksen kannalta nyky-yhteiskunnassa, jossa toimiessamme tarvitsemme jatkuvasti vuorovaikutustaitoja. Mediassa on käsitelty lasten ja nuorten kesken tapahtuvaa kiusaamista ja on pohdittu keinoja sen ehkäisyyn. Mielestämme varhaisella lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitojen tukemisella voidaan mahdollisesti ennaltaehkäistä kiusaamista. Hyvät vuorovaikutustaidot auttavat lisäksi lasta sopeutumaan uusiin ympäristöihin, esimerkiksi päiväkotiin, kouluun tai harrastuksiin. Näiden syiden vuoksi halusimme selvittää eläinavusteisen terapian vaikutuksista lasten vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin.

Vilja Laaksonen puhuu julkaisussaan vertaissuhdetaidoista, joilla tarkoitetaan neljän erityyppisiä vuorovaikutustaitoja. Vertailtuaan lapsien vertaissuhdetaitoja ja esiintyvää kiusausta, hän huomasi, että kiusaajilla, kiusatuilla ja kiusaaja-uhreilla on huomattavia puutteita vertaissuhdetaidoissaan. Julkaisussaan hän näkee vertaissuhdetaitojen harjoittamisen tuovan mahdollisuuden ennaltaehkäistä kiusaamistilanteita. (Lasten vertaissuhdetaidot ja kiusaaminen esikoulun vertaisryhmissä 2014.)

Toimintaterapian kannalta opinnäytetyömme kokoaa yhteen käyttökelpoista tietoa eläinavusteisen terapian käytettävyydestä toimintaterapeuteille, joiden asiakkaina on vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoja harjoittavia lapsia. Eläinavusteinen terapia on verrattain uutta Suomessa, vaikka kiinnostus siihen on 2000 -luvulla lisääntynyt huomasti. Systemaattinen tiedon kokoaminen lisää työn luotettavuutta ja lisää näin sen käyttöarvoa käytännön työn tukena (Leino-Kilpi 2007, 2). Näiden syiden takia halusimme opinnäytetyössämme koota ja tarkastella tietoa eläinavusteisen terapian vaikutuksista lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin.

Tässä opinnäytetyössä puhumme eläinavusteisesta terapiasta, joka on hoito- tai kuntoutusprosessissa esiintyvää tavoitteellista toimintaa, jossa eläin on mukana toiminnassa. Toteuttajana voi olla psykiatrian tai psykologian alan psykoterapeutti, toimintaterapeutti, fysioterapeutti, puheterapeutti tai vastaava. (ISAAT 2010.) Se eroaa eläinavusteisesta toiminnasta, jonka toteuttajana voi olla vapaaehtoinen henkilö, eikä toiminta sisällä tavoitteellisuutta (Ikäheimo 2013, 1). Eläinavusteista terapiaa voidaan soveltaa erilaisille ja ikäisille asiakastyypeille. Olennaista on kuitenkin, että toiminta sisältää konkreettiset tavoitteet, joita dokumentoidaan ja arvioidaan. (Animal assisted intervention international 2013.)

Huomasimme pian, että eläinavusteisuutta yleisesti on tutkittu paljon. Tutkimukset kohdentuivat eri ikäryhmille, eri diagnoosin omaaville, sekä erilaisiin ympäristöihin kuten maatilalle tai sairaalaan. Eläinavusteista terapiaa on tutkittu myös opinnäytetyöissä. Yleisimmin näissä töissä eläinavusteisuus toteutui koiran tai hevosen kanssa. Löydetty aineisto oli muun muassa haastattelu toimintaterapeuttien kokemuksista eläimestä työparina, kuvaus eläimen rooleista toimintaterapiassa, sekä kuvaus maatilasta toimintaterapian ympäristönä. Eläinavusteisuuden hyödyntämistä autistisella lapsella on kuvattu opinnäytetyössä "Autistisen lapsen vuorovaikutuksen tukeminen eläinavusteisesti". Kyseessä on kirjallisuuskatsaus, johon oli koottu hyvin myönteisiä vaikutuksia autististen lasten vuorovaikutustaitojen kehittymiseen eläinavusteisella terapialla. (Pössi, Pössi 2011.)

2. Vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot

Vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot ovat toimintoja, jotka kohdistuvat toisiin ihmisiin. Taitoja tarvitaan myös prosesseihin, joissa toimitaan yhdessä muiden kanssa ja kaen yhteisen kiinnostuksen kohteen. Vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin vaikuttavat kulttuuri, tavat ja sosiaalinen ympäristö. (Forsyth, Salamy, Simon, Kielhofner 1998, 1-3.) Ihminen on läpi elämän osana jotakin ryhmää, esimerkiksi perhe, naapurusto, koulu, työ tai harrastusporukka. (Schwartzberg, Howe & Barnes 2008, 4.) Näin ollen näemme hyödyllisenä tutkia menetelmiä, joilla pystymme tehokkaasti terapiassa harjoittelemaan näitä arjessa tarvittavia taitoja.

Ihmisen vuorovaikutustaidot käsittävät monia erilaisia taitoja. Eri aloilla on myös erilaiset näkemykset siitä, mitkä ovat vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoja. Tässä työssä vuorovaikutustaitoja on avattu Anne Fisherin Occupational therapy intervention process model-kirjan (2009) mukaan. Vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot ovat pilkottu pienempiin osiin, jotta niitä voi tarkastella lähemmin.

Vuorovaikutustaitoja tarkasteltaessa yhtenä osa-alueena on, kuinka henkilö aloittaa ja päättää vuorovaikutuksessa olemisen toisiin henkilöihin. Aloituksessa henkilö osaa käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita aloittaakseen vuorovaikutuksen toisen henkilön kanssa ja saadakseen toisen huomion. Tämä tapahtuu joko kysymällä kysymyksen esimerkiksi ”anteeksi, voinko häiritä?” tai tervehtimällä toista henkilöä. Tähän osa-alueeseen kuuluu myös tarkoituksenmukainen vastaaminen toisen aloittamaan vuorovaikutustilanteeseen. Vuorovaikutustilanteen päättämiseksi henkilö osaa päättää keskusteltavan aiheen ja sen jälkeen käyttää tarkoitukseen sopivia sanallisia ja sanattomia viestejä vuorovaikutustilanteen päättämiseksi. (Fisher 2009, 163-164.)

Vuorovaikutuksen tuottavassa vaiheessa henkilö osaa tuottaa puhetta suullisesti sekä kirjallisesti. Viestit vastaavat kirjallisia merkityksiä ja puhe on artikuloitu selkeästi ja tarvittavalla äänen voimakkuudella. Puheen lisänä käytetään eleitä kommunikoinnin tukena, kuten hymyilyä. Puhuminen on sujuvaa eli henkilö huomioi puheen nopeuden ja tauottomuuden. (Fisher 2009, 164-165.)

Fyysinen tuki vuorovaikutustilanteessa pitää sisällään kehon ja kasvojen kääntämisen kohti keskustelukumppania. Katseyhteys on sopivan pituinen ja tarkoituksenmukainen. Henkilö on asettunut tarkoitukseen soveltuvalla etäisyydelle ja voi koskettaa sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla. Henkilö myös vastaanottaa katseen sekä mahdollisen kosketuksen ja säätelee omaa käytöstä ja impulsseja sosiaalisissa tilanteissa. (Fisher 2009, 165-166.)

Vuorovaikutustilanteen sisällön muotoiluun kuuluvat asiaan liittyvien kysymysten esittäminen, erimielisyyden ilmaiseminen sopivalla tavalla, sekä keskustelun ylläpitäminen vastaamalla kysymyksiin ja kommentteihin sisältäen myös mielipiteiden ilmaisun niitä kysyttäessä sekä palautteen antamisen. Lisäksi tähän osa-alueeseen kuuluu informaation, mielipiteiden ja tunteiden tarkoituksenmukainen esiin tuominen. Tunteita ilmaistaan ja vastaanotetaan, kuten ne ovat tilanteessa hyväksyttäviä, huomioiden tilanteen yhteys ja tuttuuden taso. Tunteiden ilmaisussa käytetään sopivaa äänenvoimakkuutta, joka sopii lähetettyyn viestiin. Erimielisyyden ilmaisussa tulee huomioda hyvin samantapaiset asiat. Kiitollisuutta voidaan ilmaista sopivin sanoin, lausein, elein ja seremonioin vahvistamaan sanomaa. (Fisher 2009, 166-168.)

Vuorovaikutustilanteen jatkuvuuden ylläpitämiseksi henkilö osaa siirtää pehmeästi keskustelun aiheeseen tai/ja vaihtaa aiheen häiritsemättä keskustelua. Hän myös vastaa sosiaalisiin viesteihin ilman viivettä tai epäröintiä, eikä häiritse toista osapuolta. Puhe on ajoitettu kohtuullisiksi jaksoiksi ja vuorovaikutustilanteessa hyödynnetään vuorottelua viestinnässä. (Fisher 2009, 168-169.)

Verbaalinen tukeminen vuorovaikutustilanteessa pitää sisällään sopivan kielen, jossa huomioidaan äänensävy, murre ja kielen taso. Kielen tasossa huomioidaan sen soveltuvuus tilanteeseen, keskustelukumppanin kykyihin ja ymmärryksen tasoon. Tämän lisäksi tulee tarkastella henkilön taitoja selventää näkökantaansa, jos toinen osapuoli kaipaa asiaan tarkennusta. Lisäksi tarvitaan kykyä lukea tilanteesta, milloin mahdollisia selvennyksiä tarvitaan. Tunnustuksen antaminen ja kannustaminen on hienovaraisia liikkeitä, esimerkiksi pieni pään nyökkäys tai pienet kannustavat sanat, jotka kannustavat toista jatkamaan kertomista. Tukea vuorovaikutustilanteessa voidaan ilmaista myös eläytymällä toisen henkilön kertomaan ja sen avulla voidaan ilmaista ymmärrystä henkilön tunteita ja kokemuksia kohtaan. (Fisher 2009, 169-170.)

Vuorovaikutustilanteeseen mukauttaminen pitää sisällään, että henkilö osaa käyttää vuorovaikutustaitojaan tilanteen vaatimalla tavalla sekä käyttää tavoitteellisesti vuorovaikutustaitojaan suoriutuakseen vuorovaikutustilanteesta. Hän myös mukauttaa vuorovaikutustaitojaan ratkaistakseen ristiriitatilanteet tai ennakoidakseen niitä. Tähän sisältyy myös oman itsensä puolustaminen tai anteeksipyyntö taidot. Henkilö myös ennakoi ja reagoi ongelmiin tehokkaasti, joko mukauttamalla toimintaansa tai pyytämällä apua. Henkilö ottaa myös opikseen aikaisemmista vuorovaikutustilanteista eli pystyy sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ollessaan ennakoimaan ja ehkäisemään ei-toivottuja olosuhteita tai ongelmia. Henkilö osaa reagoida asianmukaisesti sanallisiin vihjeisiin, joilla on tarkoitus ohjata korjaamaan sopimatonta vuorovaikutusta. (Fisher 2009, 170-171.)

Taulukko 1 Vuorovaikutus ja kommunikointitaidot

Taito:	Taidon osa-alueet:	Sisältö:
Vuorovaikutuksen aloittaminen ja päättäminen (initiating and terminating social interaction)	Aloitus	Huomion saaminen ja kuinka reagoi toisen aloitukseen
	Päättäminen	Sanaton ja sanallinen viestintä
Vuorovaikutuksen tuottava vaihe (producing social interaction)	Suullinen viestintä	Merkitykset, artikulointi, äänen voimakkuus, puheen nopeus ja tauottomuus
	Kirjallinen viestintä	
	Eleet	
Fyysinen tuki (physically supporting social interaction)	Kehon ja kasvojen kääntäminen kohti keskustelukumppania	
	Katsekontakti	Sopivan pituinen ja tarkoituksen mukainen
	Sopiva etäisyys keskustelukumppaniin	
	Kosketuksen hyödyntäminen ja vastaanottaminen, sekä käytöksen ja impulssien säätely	
Vuorovaikutustilanteen sisällön muotoilu (shaping content of social interaction)	Kysymysten esittäminen	
	Erimielisyyden ilmaiseminen	Sopiva äänen voimakkuus

	Keskustelun ylläpitäminen vastaamalla kysymyksiin ja kommentteihin, mielipiteen ilmaisu, sekä palautteen antaminen kysyttäessä	
	Informaation ja mielipiteiden esiintuominen	
	Tunteiden esiintuominen ja vastaanottaminen	Sopiva äänen voimakkuus
	Kiitollisuuden ilmaiseminen	Sanat, lauseet, eleet ja seremoniat
Vuorovaikutuksen ylläpitäminen (maintaining flow of social interaction)	Keskustelun siirtäminen pehmeästi takaisin aiheeseen tai vaihtaminen toiseen aiheeseen	
	Sosiaalisiin viesteihin vastaaminen ilman viivettä tai epäröintiä	
	Puhe kohtuullisissa jaksoissa	Toisen huomioon ottaminen ja vuorottelu
Verbaalinen tukeminen (verbally supporting social interaction)	Sopiva kieli	Äänensävy, murre ja kielentaso
	Taito selventää näkökantaansa, sekä kyky lukea milloin selvennyksiä tarvitaan	
	Tunnustuksen antaminen ja kannustaminen	Sanat ja eleet
	Eläytyminen toisen kertomaan	
Vuorovaikutustilanteeseen mukautuminen (adapting social interaction)	Taito käyttää vuorovaikutustaitojaan tavoitteellisesti tilanteen vaatimalla tavalla	

	Osaa mukauttaa vuorovaikutustaitojaan	
	Osaa ottaa opikseen aiemmista vuorovaikutustilanteista	
	Reagointi sanallisiin vihjeisiin	

3. Eläinavusteisuus osana lapsen terapiaa

Eläimiä hyödynnetään nykyään laajasti osana terapiaa, erilaisten potilaiden ja asiakasryhmien kanssa. Osa luottaa eläinten parantavaan vaikutukseen siinä määrin, että päättävät hankkia lemmikin tai avustajakoiran kotiin erityisen tuen tarpeessa olevalle lapselleen.

Näitä kokemuksia koottiin artikkelissa, jossa kerrottiin seitsemän perheen kokemuksia avustajakoiran tuomista muutoksista, osana autistisen lapsen arkea. Perheet kokivat koiran läsnäolon hyödyllisenä. He kokivat koko perheen hyvinvoinnin paranevan ja stressin lievenevän perheenjäsenillä. Positiivisia muutoksia nähtiin myös sosiaalisessa ja emotionaalisessa hyvinvoinnissa. Konkreettisesti nämä muutokset näkyivät lapsen kiukuttelun ja ahdistuneisuuden vähentymisenä. Lapsien sosiaalinen osallisuus oli myös parempaa ja jossain määrin katsottiin motoristen taitojen harjaantuvan. (Smyth & Slevin 2010.) Kyseinen artikkeli ei käsitellyt eläinavusteista terapiaa tai sen vaikutuksia, mutta antaa meille tutkijoina viitettä eläinten mahdollisista vaikutuksista vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin.

Toisen artikkelin kirjoittaja hyödyntää työssään eläinavusteista terapiaa. Hän näkee eläimen soveltuvan osaksi lapsen terapiaprosessia seuraavasti: auttamaan lapsen em-

patian kehittymisessä, auttamaan sulkeutunutta lasta avautumaan ja olemaan vuorovaikutuksessa, auttamaan herättämään lapsen motivaatio terapiaan, kehittämään lapsen huomiota ulospäin itsestä, kehittämään huolenpitämisen taitoja, edesauttamaan terapeutin ja lapsen terapiasuhteen luomista, tarjoamaan kokemuksen eläimen ehdottomasta hyväksymisestä, toimimaan mielialan kohottajana ja mahdollistamaan lapsen vastaanottamaan fyysistä kontaktia sekä tarjoamaan fysiologisia hyötyjä kuten rentoutumista. (Weston 2010b.)

4. Näyttöön perustuva toimintaterapiassa interventioiden suunnittelun apuna

Näyttöön perustuvalla työotteella työskennellessään toimintaterapeutti pyrkii kokoaan parhaan mahdollisen tutkimustiedon käyttöönsä, suunnitellessaan asiakkaalle interventiota ja terapiassa käytettäviä menetelmiä. Tällä työskentelytavalla taataan se, että terapeutin päätöksenteon prosessi on selitettävissä sekä asiakkaalle että työyhteisölle. Terapeutin arvioiman tutkimustiedon lisäksi terapian sisältöön vaikuttavat terapeutin oma ammatillinen kokemus sekä asiakkaan tarpeet. Nämä yhdessä takaavat sen, että asiakkaalle tarjotaan hänelle sopivin terapia juuri siihen hetkeen. (Taylor 2000, 2.)

Näyttöön perustuva työskentely tapahtuu vaiheittain. Ensimmäiseksi todetaan asiakkaan ongelma ja muodostetaan siitä tarkka tutkimuskysymys. Seuraavaksi etsitään oleellista tutkittua tietoa asiasta. Terapeutin tulee arvioida kriittisesti löytämänsä tutkimustiedon luotettavuutta ja käytettävyyttä. Lopuksi löydettyä tutkimustietoa hyödynnetään terapiassa. (Taylor 2000, 8.)

Suomen toimintaterapia liiton julkaisun mukaan asiakkaan on oikeus saada aina laadukasta kuntoutusta. Edellytyksenä tälle on, että toimintaterapeutit kuvaavat ja perustelevat tekemiään ratkaisuja asiakkaalle, sekä muille tahoille. (Karhula, Heiskanen, Juntunen, Kanelisto, Kantanen, Kanto-Ronkanen & Lautamo 2010, 5.)

Tämän systemaattisen kirjallisuuskatsauksen avulla voimme koota hyödynnettävää tietoa eläinavusteisen terapian hyödyistä lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin. Tämän lisäksi pystymme tarkastelemaan, millaiset diagnoosiryhmät kyseisestä terapiamuodosta näyttäisivät hyötyvän. Tietoa voidaan hyödyntää asiakasryhmän interventioita suunniteltaessa, sekä niiden tarpeellisuutta perusteltaessa. Näin säilytämme näyttöön perustuvan työtteen suhteessa asiakkaaseen, hänen omaisiin ja työyhteisöön.

5. Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyömme tavoitteena on löytää laadukasta tutkimustietoa eläinavusteisen terapian vaikutuksista kohderyhmälle. Opinnäytetyömme vastaa seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Millä tavoin eläinavusteinen terapia vaikuttaa lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin?
- Mitkä diagnoosiryhmät näyttäisivät hyötyvät eläinavusteisesta terapiasta?

Opinnäytetyömme avainkäsitteitä ovat lapsi, vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot ja eläinavusteinen terapia. Lapsuuden olemme rajanneet tarkoittavan alle 18-vuoden ikäistä henkilöä. Vuorovaikutus- ja kommunikointitaitojen käsitettä olemme avanneet Anne G. Fisherin Occupational therapy intervention process model-kirjan mukaan. Eläinavusteisen terapian määrittelyssä mukailemme international society for animal

assisted therapy-sivuston linjaa. Tutkittua terapia muotoa emme ole rajanneet, kunhan terapiassa on tarkasteltu nimenomaan vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoja tai niihin kuuluvia osa-alueita.

6. Opinnäytetyön toteutus

6.1 Systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Systemaattinen kirjallisuuskatsaus on sekundääritutkimus, joka kokoaa tarkasti rajattuja tutkimuksia yhteen tietyltä ajankohdalta. Se eroaa muista kirjallisuuskatsauksista spesifin tarkoituksensa ja sekä huolellisen tutkimusten valinta-, analysointi- ja synteesointiprosessin vuoksi. Systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa jokainen vaihe määritellään sekä kirjataan, jotta tulosten toistettavuus mahdollistuisi ja virheiden riski minimoituisi. Kirjallisuuskatsaukseen tulisi pääsääntöisesti sisällyttää kvantitaavisia tutkimuksia, eli satunnaistettuja ja kontrolloituja kokeellisia vaikuttavuustutkimuksia (randomised controlled trials), myös kvalitatiivisia tutkimuksia on mahdollista tarkastella. (Johansson 2007, 4-5).

Systemaattista kirjallisuuskatsausta tehdessä tulee valita tarkat tutkimusten valinta ja poissulkukriteerit, jotka voivat kohdistua kohdejoukkoon, interventioon, tuloksiin tai tutkimusasetelmaan. Tärkeäksi katsotaan myös tutkimusten laadun arviointi, sekä erilaiset mittarit ja kriteeristöt systemaattisuuden takaamiseksi. (Johansson 2007, 5-7.)

6.2 Aineiston haku

Systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa tiedonhaku on järjestelmällinen, tarkasti määritelty ja rajattu tiedonhaun prosessi. Tiedonhaun prosessi on niin tarkkaan kirjattu, että sen voi halutessaan toistaa samoin tuloksin. Tarkoituksena on löytää olennaista ja luotettavaa tietoa. (Tähtinen, 10.)

Muodostimme käytetyt hakusanat sanojen: eläinavusteinen terapia, vuorovaikutus- ja kommunikointitaidot, tulokset, lapset pohjalta. Sanat ryhmiteltiin ja niiden ympärille muodostettiin englanninkielisiä vastineita. Halusimme hakusanojen olevan tarkkoja, jotta pystyisimme löytämään tietokannoista mahdollisimman relevantteja tuloksia. Yhtenä hakusanana käytimme koiraa, joka tuntui meistä yleiseltä terapiassa käytetyltä eläimeltä. Hakusanojen suurella määrällä pyrimme varmistamaan haun tarpeellisen laajuuden. Hakusanat muodostettiin ryhmien sanoista yhdistelemällä, joista pyrimme muodostamaan tarpeelliset hakusanat. Kaikkia mahdollisia sanojen välisiä yhdistelmiä ei käytetty aineiston hakua tehdessä. Duplikaattien, eli tuplien, määrästä päätellen hakusana yhdistelmiä kuitenkin oli tarpeeksi.

Aineistonhaku toteutettiin Academic search elite, Cinahl, Cochrane Library, Otseeker ja PubMed tietokantoihin. Kyseisistä tietokannoista oli mahdollista saada laadukkaita ja kansainvälisiä tutkimuksia.

Taulukko 2 Käytetyt hakusanat

	OTseeker	PubMed	Cochrane Library	Academic search elite	Cinahl
dog assisted therapy AND social skills	1	8	0	26	21
pet assisted therapy AND communication skills	0	3	0	4	47
pet assisted intervention AND social skills	0	1	0	11	23
pet assisted therapy AND communicative skills	0	3	0	1	47

pet assisted intervention AND social interaction	0	3	2	11	21
pet assisted therapy AND effectiveness AND child*	0	2	1	1	82
animal assisted therapy AND communication skills	0	9	0	7	290* käyty läpi 130 ensimmäistä
animal assisted therapy AND interaction skills	0	6	1	3	267* käyty läpi 130 ensimmäistä
animal assisted therapy AND effectiveness AND child*	0	8	1	5	509* käyty läpi 130 ensimmäistä
canine assisted therapy AND social	0	30	0	25	4
YHTEENSÄ:	1	73	5	94	1311* käyty läpi 635

Hakusanayhdistelmät syötettiin tietokantoihin ja tulokset kirjattiin ylös. Asetimme kriteeriksi, että vain 2005 ja sen jälkeen julkaistut tutkimukset kirjattiin mukaan. Tahdoimme löytää kohtuullisen tuoreita tutkimuksia. Cinahl tietokannassa pystyy tarkentamaan hakua koskemaan tiettyä ikäryhmää. Cinahlin runsaiden tulosten vuoksi, päädyimme vaatimaan tutkimusten ja artikkeleiden liittyvän aiheeseen "all child". Rajasimme hakua myös koskemaan ainoastaan "full text" tutkimuksia, jolloin koko tutkimus on luettavissa tietokannan kautta. Tämä lisäsi mielestämme työn tarkoituksenmukaisuutta, sillä ajallisista syistä emme olisi voineet käydä kaikkia tuloksia lävitse, joita oli tuhansia. Olisimme joutuneet tässä tapauksessa käymään lävitse vain 130 ensimmäistä ja myöhemmässä vaiheessa olisimme joka tapauksessa rajanneet tuloksia lapsia koskeviksi, sekä saatavuuden vuoksi full text versioihin. Cinahlissa myös hakulausekkeiden "AND"-kirjattiin hakusanaan manuaalisesti. Muissa tietokannoissa hyödynsimme tietokannan automaattista "AND"-nappia.

Tiedostimme jo alussa, että tulisimme löytämään artikkeleita eläinavusteisesta toiminnasta, vaikka pyrkimyksemme oli löytää tietoa vain eläinavusteisesta terapiasta. Aineiston haun tuloksien läpikäynnissä pyrimme selvittämään, käsitteleekö artikkeli eläinavusteista toimintaa (AAA-animal assisted activity) vai eläinavusteista terapiaa (AAT-animal assisted therapy). Käsitteiden eroavuuden tunnistamisessa hyödynsimme eläinavusteisen terapian kansainvälisen järjestön luomia tunnusmerkkejä eläinavusteisesta terapiasta. Eläinavusteisen terapian tunnusmerkkejä ovat toiminta, joka tapahtuu tavoitteellisesti osana kuntoutusprosessia, psykiatrian tai psykologian alan psykoterapeutin, toimintaterapeutin, fysioterapeutin, puheterapeutin tai vastaavan järjestämänä (ISAAT 2010).

6.3 Aineiston haun tulokset

6.3.1. Aineiston haun tulokset otsikkotasolla

Käyttämillämme hakusanayhdistelmillä saimme viidestä tietokannoista 808 tulosta. Kävimme lävitse kaikki otsikot ja karsimme joukosta duplikaatit, joita löytyi 395 kappaletta. Otsikkojen luvun jälkeen hyväksyimme jatkotarkasteluun 111 kappaletta tuloksista.

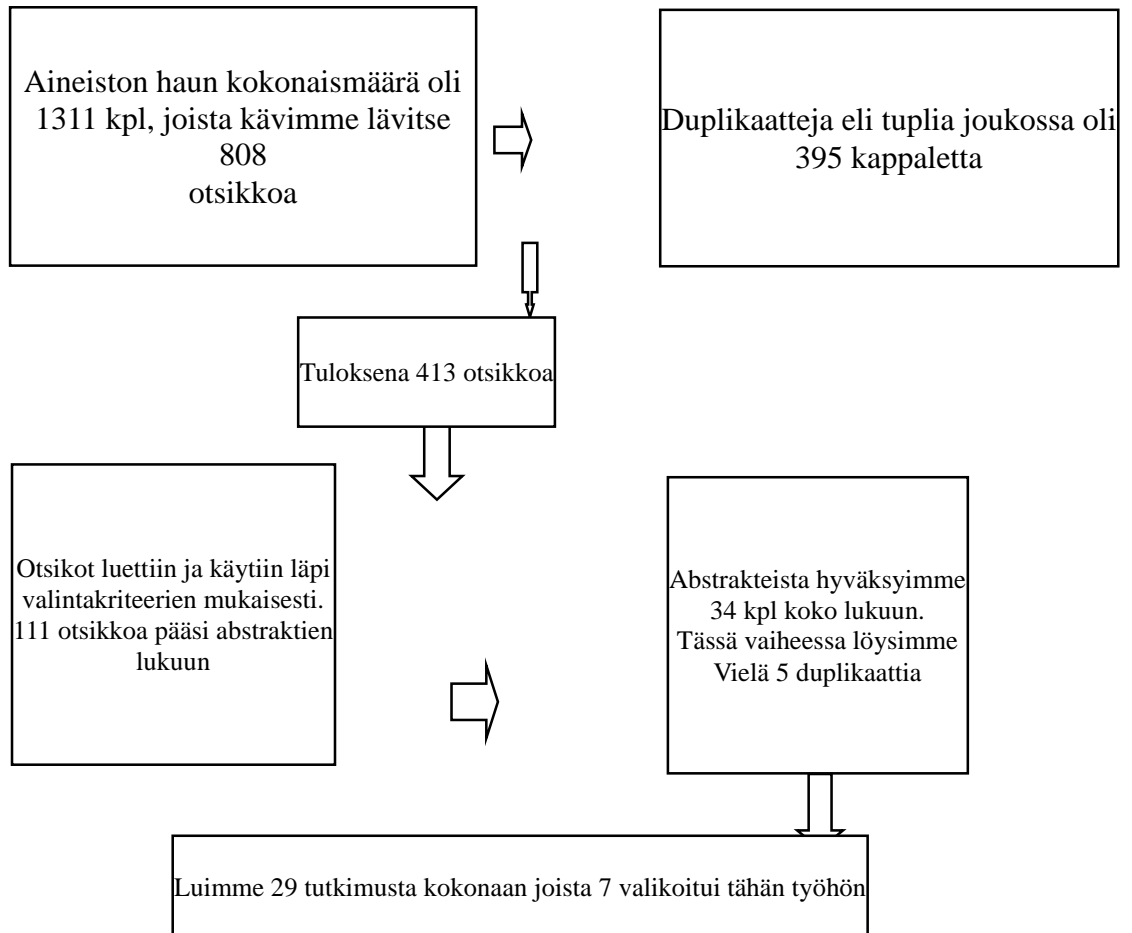
Otsikot käytiin lävitse seuraavin kriteerein: julkaistu vuonna 2005 tai jälkeen, nimessä eläinavusteinen terapia, jos nimessä ei mainita sanaa lapsi, siinä ei mainita muuta-kaan ikäryhmää kuten vanhukset tai työikäiset, jos otsikko on epäselvä se on otettu mukaan vielä abstraktien tarkasteluun, mutta selkeästi eri aihetta käsittelevät otsikot ovat jätetty pois, jos nimessä ei mainita sanaa eläinavusteinen terapia, siinä ei myöskään mainita selkeästi eri terapiamuotoa edustavaa terapiaa, kuten musiikkiterapiaa, artikkeli on kirjoitettu englannin tai suomen kielellä, kyseinen artikkeli on saatavana full text-versiona ja siinä mainitaan kaksi seuraavista "lapsi", "vuorovaikutus" tai eläinavusteinen terapia" tai pelkästään eläin.

6.3.2. Aineiston haun tulokset abstraktitasolla

Kiinnitimme edelleen huomiota julkaisuvuoteen, sekä tutkimuksen julkaisukieleen. Abstraktissa emme vaatineet rajattua ikäryhmää, mutta sen sijaan emme hyväksyneet mukaan tutkimuksia, jotka mainitsivat abstraktissa käsittelevänsä muita ikäryhmiä kuin lapsia, esimerkiksi ikääntyneitä. Tässä vaiheessa vaadimme jatkoontäpäätyn ehtona, että abstraktissa mainittaisiin joko eläinavusteinen terapia tai eläimet. Jos abstraktissa puhuttiin selvästi AAA-toiminnasta, hylkäsimmē sen. Halusimmē tähän opinnäytetyöhön tutkimuksia, joiden tulokset on kerätty mahdollisimman suurelta joukolta tutkittavia. Tämän vuoksi emme hyväksyneet tapaustudkimuksia mukaan. Emme ottaneet myöskään pilottitutkimuksia mukaan. Jos tutkimuksen abstrakti todettiin epäselväksi, se otettiin mukaan koko lukuun. Toiveenamme oli löytää korkean näytönasteen taseisia tutkimuksia. Abstraktien lukuvaiheessa kävimme lävitse myös artikkelien lähdeluettelot. Löysimmē joukosta vielä viisi dublikaattia, jotka poistimmē joukosta. Näin ollen luimmē kokonaan 29 tutkimusta.

6.3.3. Lopullinen aineisto

Seitsemän tutkimusta hyväksyttiin lopulliseen kirjallisuuskatsaukseen. Valikoituneista tutkimuksista yksi löytyi Cinahlistasta, neljä Pubmedista ja kolme Academic search elitestä. Osa tutkimuksista löytyi duplikaattina useammasta tietokannasta.

Kuvio 1 Aineiston läpikäynti

Taulukko 3 Poissulkukriteerit

Otsikotason poissulkukriteerit. Tutkimus pääsi jatkoon, mikäli otsikko täytti seuraavat kriteerit:	Abstraktitason poissulkukriteerit. Tutkimus pääsi jatkoon, mikäli abstrakti täytti seuraavat kriteerit:
Julkaistu vuonna 2005 tai myöhemmin	Julkaisukieli suomi tai englanti
Julkaisukieli suomi tai englanti	Ikäryhmää ei tarvitse mainita, mutta jos abstraktissa mainitaan jokin muu ikäryhmä kuin lapset sitä ei hyväksytä joukkoon
Nimessä mainitaan kaksi seuraavista: "lapsi", "vuorovaiikutustaidot" tai "eläinavusteinen terapia" tai pelkästään "eläinavusteinen terapia"	Abstraktissa mainitaan eläinavusteinen terapia tai eläimet
Jos nimessä mainita sanaa lapsi, siinä ei mainita myöskään mitään muuta ikäryhmää	Jos abstrakti puhuu selvästi eläinavusteisesta toiminnasta (AAA) sitä ei hyväksytä joukkoon.
Julkaistu saatavana full text-versiona	Näytöntasot 1-5 hyväksyttiin, mutta ei tapaustutkimuksia tai pilotti tutkimuksia
Jos otsikossa ei mainita sanaa eläinavusteinen terapia, siinä ei mainita myöskään mitään muuta terapia muotoa.	

Koko tekstin luvuvaiheessa jätimme pois 22 artikkelia. Poissuljetut artikkelit olivat eritasoisia tutkimuksia tai lehtiartikkeleita. Kyseiset artikkelit kuvasivat kuinka terapia-koiralla voitiin vaikuttaa yksittäisen lapsen tavoitteisiin (Hawkins 2012; Samples 2013), artikkeli ja kirje terapiakoira Lunasta (Drolet 2013; Rusch 2013), kuvaileva artikkeli koirien läsnäolon vaikutuksista autististen lasten luokassa (Stone 2010), artikkeli koiran mahdollisista vaikutuksista autistiseen lapseen (Tweed 2011), tutkimus he-

vosavusteisen terapian vaikutuksista lasten mielialaan (Schultz, Remick-Barlow & Robbins 2007), artikkeli seitsemän perheen kokemuksista, kun perheeseen otetaan avustajakoira autistiselle lapselle (Smyth & Slevin 2010), kuvaileva artikkeli koiraterapian integroinnista kouluun (Brous 2010), tapaustutkimus kehitysvammaisen lapsen eläinavusteisesta terapiasta (Graves 2006), artikkeli autistisesta pojasta, joka liittyy 4H-kerhoon hoitamaan lampaita (Richardson 2006), artikkeli terapiakoirista sairaalassa (Ryan 2008), kuvaileva artikkeli kuinka puheterapeutti hyödyntää eläinavusteista terapiaa työssään (Shafer 2006), tutkimus hevosavusteisen terapian vaikutuksista nuorten itsetuntoon (Burgon 2011), artikkeli eläinten hoidosta kodittomien lasten turvakodissa (White 2010), tutkimus kuinka hevosen liikkeitä jäljittelevä simulaattori vaikuttaa lapsen motoriikkaan (Herrero, Gómez-Trullén, Asensio, García, Casas, Monserrat & Pandyan 2012), artikkeli lasten ahdistuneisuushäiriöistä, oireista ja mahdollisista syistä (Weston 2010a), kuvaileva artikkeli delfiini-avusteisesta terapiasta (Rollins, 2011), artikkeli autistisen pojan ratsastusharrastuksesta (Rutan McCafferty 2012), päätoimittajan kirjoitus lastensuojelusta (Gallon 2010), artikkeli erityislasten luokasta (Brous 2012), tapaustutkimus eläinavusteisesta terapiasta lasten parissa (Weston 2010b) ja artikkeli eläinten parantavasta vaikutuksesta (Halm 2008).

6.4 Aineiston kuvaus

Löysimme tähän opinnäytetyöhön yhden 1. näytön tason, eli korkeimman näytön tason, tutkimuksen. Tutkimus oli systemaattinen kirjallisuuskatsaus, joka sisälsi Rct -tutkimuksia, sekä meta-analyyseja aiheesta, kuinka eläinavusteinen terapia vaikuttaa autistisiin henkilöihin. Tutkimus oli julkaistu Yhdysvalloissa vuonna 2013.

Lisäksi löysimme yhden 2. näytön tason tutkimuksen. Tutkimus oli julkaistu vuonna 2013 Yhdysvalloissa ja se käsitteli eläinavusteisen terapian vaikuttavuutta ADHD lapsiin.

Löysimme yhden 3. näytön tason tutkimuksen. Tutkimus oli vuonna 2014 julkaistu Italiassa. Tutkimus käsitteli eläinavusteisen terapian käytettävyyttä lapsilla, joilla on neurologisia ja mielenterveydellisiä häiriöitä.

Löysimme kaksi sekä 4. ja 5. näytön tason tutkimusta. 4. näytön tason tutkimukset oli julkaistu 2011 ja 2012 Ranskassa ja Chilessä. 5. tason tutkimuksen olivat julkaistu vuonna 2013 Iso-Britanniassa ja Yhdysvalloissa. Tutkimukset käsittelivät kuinka eläinavusteista terapiaa voitaisiin hyödyntää sekä kehitysvammaisten perheiden kokemuksia avustajakoira palvelusta. Tutkimuksissa tutkittiin myös eläinavusteisen terapian mahdollisuuksia täydentävänä hoitomuotona lapsilla, joilla on krooninen sairaus sekä ratsastusterapian vaikutuksia autistisille nuorille.

Taulukossa 4 tuomme esiin näytön asteen tasot. Taulukossa 5 on nähtävillä tutkimusten tuloksien lisäksi tutkimukselle annetut laatupisteet, jotka avaamme seuraavassa kappaleessa.

Taulukko 4 Näytön asteen tasot.

(Vrt. Darrah, Hickman, O'Donnel, Vogtle & Wiart 2008.)

Näytön asteen taso:	Tutkimustyytit:	Kappalemäärä:
1	Systemaattisen kirjallisuuskatsaukset RCT tutkimuksista, meta-analyysit, yli 100 henkilön RCT-tutkimukset	1
2	Alle 100 henkilön RCT-tutkimukset, systemaattiset kirjallisuuskatsaukset joukkotutkimuksista, tulos-tutkimukset	1
3	Kontrolliryhmälliset kohorttitutkimukset, systemaattiset kirjallisuuskatsaukset tapaus-verrokkitutkimuksista	1
4	Kohorttitutkimukset ilman kontrolliryhmää, tapaus-verrokkitutkimukset, tapaustutkimussarjat	2
5	Asiantuntijan lausunto, tapaustutkimus tai raportti, havainnointitutkimus, asiantuntijan lausunnot, jotka nojaavat teoriaan tai fysiologisiin tutkimuksiin, perustutkimukset	2

Taulukko 5 Opinnäytetyöhöme valikoitunut aineisto

	Tekijä(t), julkaisuvuosi, tutkimusmenetelmä, julkaisumaa, (tietokanta)	Tutkimuksen nimi	Tutkimuksen tarkoitus/ tavoite	Tutkimuksen tulokset	Näytön aste/ laatu
1	Felicity Butterfly, Carol Percy, Gillian Ward, 2013, journal article - research, tables/charts, UK (Cinah)	Brief Report: Do Service Dog Providers Placing Dogs with Children with Developmental Disabilities Use Outcome Measures and, If So, What Are they?	Tutkimuksessa otetaan selvää kehitysvammaisille lapsille tarkoitetun palvelun tuloksia ja sitä vastaavako tulokset palveluntarjoajan odotuksia. Tutkimus toteutettu tavoitteellisesti, asiantuntijoiden toimesta.	Tutkimus toteutettiin haastattelemalla, keskustelemalla, kyselylomakkeiden ja päiväkirjojen avulla sekä havainnoimalla. Lasten vanhemmat täyttivät päiväkirjaa lapsen sosiaalisuudesta sekä havainnoivat lasta. Tutkimuksissa painottui vanhempien ja ohjaajien arvioihin. Tuloksista ei käy ilmi onko tutkimus systemaattisesti toistettavissa tai seurattavissa. Tuloksien mukaan vanhemmat kokivat positiivisia muutoksia muunmuassa lapsien keskittymiskyvyssä, kielitaidossa, osallisuudessa, sosiaalisuudessa, empatiakyvyssä, sekä ongelman ratkaisutaidoissa.	5 / 10
2	Schuck SE, Emmerson NA, Fine AH, Lakes KD, 2013, randomized clinical trial, USA (PubMed)	Canine-assisted therapy for children with ADHD: preliminary findings from the positive assertive cooperative kids study.	Tarkoituksena on esittää alustavat tulokset meneillään olevasta satunnaistetusta kliinisestä tutkimuksesta, jossa käytetään eläinavusteista terapiaa 24 lapsen kanssa, joilla on diagnosoitu ADHD.	ADHD oireet vähenivät selkeämmin lapsilla, joiden kanssa käytettiin eläinavusteista terapiaa, kuin vertailuryhmän lapsilla, joiden kanssa käytettiin kognitiivista terapiaa ilman eläinavusteisuutta. Parannuksia nähtiin sosiaalisissa taidoissa ja käytöksessä, sekä ongelmakäyttäytymisen vähentymisenä.	2 / 16

3	Marguerite E. O'Haire, 2013, systemaattinen kirjallisuuskatsaus, USA (PubMed ja Academic search elite)	Animal-assisted intervention for autism spectrum disorder: a systematic literature review.	Löytää tutkimuksia liittyen kysymyksen: kuinka eläinavusteinen terapia vaikuttaa henkilöihin, joilla on autismia.	Eläinavusteinen terapia vaikuttaa positiivisesti sosiaaliseen vuorovaikutukseen, autismin oireiden syvyyteen ja stressiin. Tuloksista käy kuitenkin ilmi, että lisätutkimuksille on tarvetta.	1 / 13
4	Chandramouleeswaran Susmita, Sudhakar Russell, Paul Swamidhas, 2014, systemaattinen kirjallisuuskatsaus (A systematic electronic search strategy), Intia (Academic search elite)	Complementary Psychosocial Interventions in Child and Adolescent Psychiatry: Pet Assisted Therapy	Löytää tutkimuksia eläinavusteisen terapian tieteellisestä perustasta ja sen käytettävyydestä lasten ja nuorten kanssa, joilla on mm. mielenterveydellisiä ongelmia. Keskittyen erityisesti Intian tarpeisiin.	Eläinavusteinen terapia on lupaava interventiomalli lapsille ja nuorille, joilla on neurologisia kehityshäiriöitä ja/tai emotionaalisia sekä käyttäytymishäiriöitä. Perhelähtöisyys ja lemmikkieläimet ovat tarpeen Intiassa, jossa on niukasti terveysalan ihmisiä saatavilla. Tutkimuksen mukaan eläimet auttavat lapsia sosiaalisemmiksi, ja heidän lisää vuorovaikutusta.	3 / 5
5	Marine Grandgeorge, Martine Hausberger, 2011, kirjallisuuskatsaus, Ranska (PubMed)	Human-animal relationships: from daily life to animal-assisted therapies	Löytää tutkimuksia liittyen kysymyksen, kuinka eläinavusteista terapiaa voidaan hyödyntää ja/tai mitkä eläinlajit sopivat terapiaeläimiksi.	Tarvitaan lisää tieteellisiä tutkimuksia suuremmille joukoille. Tutkimus listaa kuitenkin AAT:n mahdollisia positiivisia vaikutuksia esimerkiksi autistisille, joilla eläin lisäsi kielenkäyttöä ja sosiaalista vuorovaikutusta.	4 / 5
6	Reiley Reed, Lilian Ferrer, Natalia Villegas, 2012,	Natural healers: a review of animal assisted therapy	Koota yhteen kirjallisuutta eläinavusteisesta terapiasta ja AAA:sta täydentävänä hoitomuotona henkilöillä, joilla on krooninen sairaus sekä pohtia	Eläinavusteinen terapia ja AAA on tehokas terapiamuoto erilaisten potilaiden kanssa työskenneltäessä, eritoten lasten kanssa. Vuorovaikutus koiran kanssa lisää havaintokykyä ja keskittymistä lapsilla, joilla haasteita sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Kivun tunteminen	4 / 10

	kirjallisuuskatsaus, Chile (PubMed)	and activities as complementary treatment for chronic conditions	eläinavusteisuutta lapsilla, joilla on diagnosoitu HIV tartunta.	lapsilla vähenee eläinavusteisen terapian vaikutuksesta. Tarvitaan lisätutkimuksia lasten parissa, joilla on krooninen sairaus, kuten HIV.	
7	Sandra C. Ward, Kelly Whalon, Katrina Rusnak, Kimberly Wendell, Nancy Paschall, 2013, perustutkimus, USA (PubMed, Academic search elite)	The Association Between Therapeutic Horseback Riding and the Social Communication and Sensory Reactions of Children with Autism	Tutkia terapeuttisen ratsastuksen ja aistitiedon käsittelytaitojen yhteyttä 21 ala-aste ikäisen oppilaan parissa, joilla on autismi. Tarkoituksena oli myös selvittää, olivatko mahdolliset muutokset lasten käyttäytymisessä pysyviä, ohjelman päätyttyä.	Opettajan arvion mukaan lasten sosiaalinen vuorovaikutus lisääntyi. Lasten aistitiedon käsittelytaidot paranivat ja heidän autismin kirjoon kuuluvat oireet vähenivät ohjelman aikana. Tulokset eivät olleet pysyviä kuuden viikon ohjelman päätyttyä, mutta ne näkyivät jälleen kun terapeuttinen ratsastus otettiin uudelleen käyttöön.	5 / 14

6.5 Aineiston laadun arviointi

Systemaattisen kirjallisuuskatsaukseen kuuluu alkuperäistutkimuksien laadun arviointi, jolla pyritään lisäämään työn luotettavuutta. Tämä helpottaa tulosten tulkintaa ja auttaa arvioimaan tulosten voimakkuutta. Systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa voidaan määrittää minimi laatutaso mukaan otettavilta tutkimuksilta. Laadun arvioinnissa käytetään kahta itsenäistä arvioijaa luotettavuuden lisäämiseksi. (Kontio & Johansson 2007, 101-102.)

Hyväksyimme tähän kirjallisuuskatsaukseen kaiken laatuiset tutkimukset. Heikompi laatuisiin tutkimuksiin ja niiden tuloksiin suhtaudumme kuitenkin varauksella. Halusimme kerätä paljon tietoa eläinavusteisen terapian vaikutuksista kyseiselle asiakasryhmälle. Tämän vuoksi emme karsineet tutkimuksia tässä vaiheessa pois.

Kirjallisuuskatsauksemme tutkimuksien laadun arviointi on toteutettu Kontion ja Johanssonin (2007, 106) esimerkin mukaan. Muokkasimme heidän laatukriteeristöjä meille sopivaksi. Laatua arvioitiin 18 kysymyksen avulla. Vastaukset olivat kyllä tai ei/ei arvioitavissa. Kyllä -vastauksista tutkimus sai pisteen. Mitä korkeammat pisteet tutkimus sai, sitä laadukkaampi se on. Arvioitavat kysymykset koskivat tutkimuksen taustaa, tarkoitusta, aineistoa, menetelmiä, luotettavuutta, eettisyyttä, tuloksia, johtopäätöksiä ja tutkimuksen kokonaiskuva.

Opinnäytetyöhön valikoitui yksi laadukas RCT tutkimus, joka sai 16 laatupistettä. Olemme myös tyytyväisiä, että katsaukseen valikoitui myös kaksi tutkimusta, jotka saivat 14 ja 13 laatupisteiksi. Nämä tutkimukset olivat laadullinen havainnointitutkimus ja systemaattinen kirjallisuuskatsaus. Lisäksi työssä esitellään kaksi 10 laatupisteen tutkimusta ja kaksi 5 laatupisteen saanutta tutkimusta. Näistä kolme tutkimusta olivat kirjallisuuskatsauksia ja yksi havainnointi- ja haastattelututkimus.

6.6 Aineiston analysointiprosessi ja synteesi

Aineiston analysointiprosessi alkaa läpikäydyn aineiston koodaamisella. Tällä tarkoitetaan aineiston hajottamista pienempiin osiin ja näiden osien tarkastelua lähemmin. Tarkastellusta aineistosta tehdään synteesi, joka antaa yleistä tietoa aihepiiristä, eikä pelkästään yksittäisiä vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tässä opinnäytetyössä katsaukseen valittuja tutkimuksia analysoidaan luokittelemalla niiden sisältöä kahden tutkimuskysymyksemme alle. (Saaranen-Kauppinen & Puusniska 2006.)

Aineiston synteessillä pyritään tiivistämään kerätty aineisto vastaukseksi tutkimuskysymykseen. Vaihtoehtoja synteessin toteuttamiseen on lukuisia. (Saaranen-Kauppinen & Puusniska 2006.) Tässä opinnäytetyössä aineiston synteesi on toteutettu suoraan tutkimuskysymysten alle. Menetelmä soveltui mielestämme parhaiten vastaamaan tutkimuskysymyksiimme ja näin tuomaan ymmärrystä valitsemallemme aiheelle.

7. Tulokset

Tässä kirjallisuuskatsauksessa tulokset jaoteltiin kahden tutkimuskysymyksen mukaan. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen alle on koottu tulokset, jotka vastaavat kysymykseen millä tavoin eläinavusteinen terapia vaikuttaa lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin. Toisen tutkimuskysymyksen alle on koottu tulokset, jotka vastaavat kysymykseen, mitkä diagnosoiryhmät näyttäisivät hyötyvän eläinavusteisesta terapiasta.

Alla olevasta taulukosta näkee tulokset kootusti tutkimusten laatupisteiden mukaan korkeimmasta alhaisimpaan.

Taulukko 6 Tutkimusten laatupisteet ja tulokset

Laa- tu- piste	Tutkimus	Tulokset vaikutuksista	Tulokset diagnooseista
16	Canine-assisted therapy for children with ADHD: preliminary findings from the positive assertive cooperative kids study.	ADHD oireet vähenivät selkeämmin lapsilla, joiden kanssa käytettiin eläinavusteista terapiaa, kuin vertailuryhmän lapsilla, joiden kanssa käytettiin kognitiivista terapiaa ilman eläinavusteisuutta. Parannuksia nähtiin sosiaalisissa taidoissa ja käytöksessä, sekä ongelmakäyttäytymisen vähentymisenä.	ADHD
14	The Association Between Therapeutic Horseback Riding and the Social Communication and Sensory Reactions of Children with Autism	Opettajan arvion mukaan lasten sosiaalinen vuorovaikutus lisääntyi. Lasten autismin kirjoon kuuluvat oireet vähenivät ohjelman aikana. Tulokset eivät olleet pysyviä kuuden viikon ohjelman päätyttyä, mutta ne näkyivät jälleen kun terapeuttinen ratsastus otettiin uudelleen käyttöön.	Autismi
13	Animal-assisted intervention for autism spectrum disorder: a systematic literature review.	Eläinavusteinen terapia vaikuttaa positiivisesti sosiaaliseen vuorovaikutukseen, autismin oireiden syvyyteen ja stressiin. Tuloksista käy kuitenkin ilmi, että lisätutkimuksille on tarvetta.	Autismi
10	Brief Report: Do Service Dog Providers Placing Dogs with Children with Developmental Disabilities Use Outcome Measures and, If So, What Are they?	Tuloksien mukaan vanhemmat kokivat positiivisia muutoksia muunmuassa lapsien keskittymiskyvyssä, kielitaidossa, osallisuudessa, sosiaalisuudessa, empatiakyvyssä, sekä ongelman ratkaisutaidoissa.	Kehitysvamma
10	Natural healers: a review of animal assisted therapy and activities as complementary	Vuorovaikutus koiran kanssa lisää havaintokykyä ja keskittymistä lapsilla, joilla haasteita sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Kivun tunteminen	Krooniset sairaudet

	treatment for chronic conditions	lapsilla vähenee eläinavusteisen terapian vaikutuksesta.	
5	Complementary Psychosocial Interventions in Child and Adolescent Psychiatry: Pet Assisted Therapy	Tutkimuksen mukaan eläimet auttavat lapsia sosiaalisimmiksi, ja lisää heidän vuorovaikutusta.	neurologiset diagnoosiryhmät, emotionaaliset- ja käyttäytymisongelmat
5	Human-animal relationships: from daily life to animal-assisted therapies	Tarvitaan lisää tieteellisiä tutkimuksia suuremmille joukoille. Tutkimus listaa kuitenkin AAT:n mahdollisia positiivisia vaikutuksia esimerkiksi autistisille, joilla eläin lisäsi kielenkäyttöä ja sosiaalista vuorovaikutusta.	Autismi

7.1 Millä tavoin eläinavusteinen terapia vaikuttaa lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin?

Tutkimuksien tuloksista käy ilmi, että eläinavusteinen terapia voi vaikuttaa positiivisesti lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin. Kaikissa seitsemässä tutkimuksessa saatiin positiivisia tuloksia lapsen vuorovaikutustaitojen paranemisen osalta.

Tutkimuksissa oli käsitelty koiran terapeuttista vaikutusta. Terapeuttinen vuorovaikutus koiran kanssa lisää havaintokykyä ja keskittymiskykyä lapsilla, joilla on haasteita sosiaalisessa vuorovaikutuksessa (Reiley Reed, Lilian Ferrer, Natalia Villegas, 2012). Yhdessä tutkimuksessa vanhemmat olivat havainnoineet lapsiaan ja kokeneet positiivisia muutoksia lapsien keskittymiskyvyssä, kielitaidossa, osallisuudessa, sosiaalisuudessa, empatiakyvyssä sekä ongelmanratkaisutaidoissa. (Butterly F., Percy C., Ward

G., 2013.) Elävän koiran kanssa työskentely auttaa lasta säilyttämään keskittymiskyvyn tehtävän aikana, verrattuna työskentelyyn pehmoeläimen kanssa. Kun lapsella herpaantuu huomio johonkin muuhun asiaan tehtävän ulkopuolelle, koira toimii lapselle huomionherättäjänä takaisin tehtävään. (Schuck SE, Emmerson NA, Fine AH, Lakes KD, 2013.)

Epäselväksi jäi, kuinka pysyviä muutokset lapsen vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaidoissa ovat. Eräessä tutkimuksessa tarkennettiin, että positiiviset muutokset autistisen lapsen vuorovaikutustaidoissa hävisivät ratsastusohjelman päätyttyä, mutta palasivat kun terapeuttinen ratsastus otettiin uudelleen käyttöön. (Sandra C. Ward, Whalon K., Rusnak K., Wendell K., Paschall N., 2013.) Tutkimuksissa pohdittiin, että lisätutkimuksille on tarvetta, jotta saadaan lisää tieteellistä pohjaa eläinavusteisen terapian vaikuttavuudesta lapsen vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaidoille.

7.2 Mitkä diagnosoiryhmät näyttäisivät hyötyvän eläinavusteisesta terapiasta?

Tutkimuksien mukaan eläinavusteisesta terapiasta mahdollisesti hyötyisivät lapset, joilla on autismin kirjoon kuuluvia oireita. Seitsemästä tutkimuksesta kolme tutkimusta käsitteli autististen lasten saavuttamia hyötyjä. Autismia sairastavilla on muunmuassa puutteelliset tai poikkeavat vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaidot. Heillä saattaa olla myös rajoittunutta ja kaavamaisista käytöstä sekä yli- tai aliherkkyttä erilaisiin aistiärsykkeisiin. (Autismi- ja Aspergerliitto.)

Eläinavusteinen terapia vaikuttaa positiivisesti sosiaaliseen vuorovaikutukseen autistisilla lapsilla. Se näyttää helpottavan autismin oireiden syvyyttä ja stressiä. (O'Haire

M., 2013.) Terapeuttisen ratsastuksen myötä lasten aistitiedon käsittelytaidot paraniivat ja heidän autismin kirjoon kuuluvat oireet vähenivät (Sandra C. Ward, Whalon K., Rusnak K., Wendell K., Paschall N., 2013).

Eläinavusteinen terapia vaikuttaa positiivisesti myös muihin neurologisiin diagnoosiryhmiin sekä lapsiin, joilla on emotionaalisia- tai käyttäytymishäiriöitä. (Susmita C., Russel S., Swamidhas P., 2014.) ADHD on tarkkaavaisuuden ja aktiivisuuden häiriö, jonka oireita ovat yliaktiivisuus, impulsiivisuus ja tarkkaamattomuus (ADHD -liitto ry). Yhden tutkimuksen mukaan eläinavusteinen terapia näyttää lieventävän joillakin lapsilla ADHD oireita. Positiivisia muutoksia nähtiin sosiaalisissa taidoissa ja ongelmakäyttäytymisen vähentymisessä. Tutkimustuloksen mukaan ADHD oireet vähenivät selkeämmin lapsilla, joiden kanssa käytettiin eläinavusteista terapiaa, kuin vertailuryhmän lapsilla, joiden kanssa käytettiin kognitiivista terapiaa ilman eläinavusteisuutta. (Schuck SE, Emmerson NA, Fine AH, Lakes KD, 2013.)

Yksi tutkimus käsitteli terapiakoirilla saavutettuja tuloksia kehitysvammaisten lasten parissa. Lasten vanhemmat näkivät positiivisia tuloksia muunmuassa osallisuudessa, sosiaalisuudessa ja empatiakyvyssä. (Butterly F., Percy C., Ward G., 2013.) Yhden tutkimuksen mukaan eläinavusteinen terapia vaikuttaa täydentävänä hoitomuotona positiivisesti lapsilla, joilla on krooninen sairaus. Tutkimuksen mukaan kivun tunteminen lapsilla vähenee eläinavusteisen terapian vaikutuksesta. Eläinavusteisen terapian aikana lasten endorfiini- ja lymfosyyttitasot nousevat, mikä johtaa elimistön vastustuskyvyn paranemiseen. Lisätutkimuksille on kuitenkin tarvetta tutkiessa kroonisen sairauden, kuten HIVIN ja eläinavusteisen terapian vaikutuksia suhteessa toisiinsa. (Reed R., Ferrer L., Villegas N., 2012.)

7.3 Eläinavusteisen terapian hyödyntäminen lasten vuorovaikutus - ja kommunikaatiotaitojen tukijana

Tutkimustulosten valossa eläinavusteinen terapia on hyvä täydennys lasten toimintaterapiaan. Eläinten avulla voidaan harjoitella vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin kannalta tärkeitä taitoja, kuten keskittymistä tehtävään, osallisuutta pari- ja ryhmätyöskentelyssä sekä empatiakyvyn osoittamista toiselle. Lapsen ongelmaratkaisutaidot kehittyvät eläimen kanssa työskennellessä, kun lapsen huomio pysyy tehtävässä tarvittavan ajan. Näitä taitoja tarvitaan, jotta voidaan ylläpitää vastavuoroista keskustelua toisen ihmisen kanssa. Eläimet näyttäisivät myös lievittävän stressiä, jolloin vuorovaikutus toisiin helpottuu oman rentoutumisen myötä. Katsauksemme valikoituneitten tutkimusten mukaan eläinavusteinen terapia näyttäisi vaikuttavan positiivisesti lapsiin, joilla on autismi, adhd, kehitysvamma tai krooninen sairaus.

8. Pohdinta

Eläinavusteisesta terapiasta löytyy lukematon määrä artikkeleita erilaisista tietokannoista. Tämä puhuu opinnäytetyömme ajankohtaisuuden puolesta. Tämän systemaattisen kirjallisuuskatsauksen tekeminen avasi meille käsitystä kirjallisuuskatsauksien hyödyllisyydestä tiedon kokoajina. Valitettavasti emme löytäneet konkreettisia vastauksia määrittelemillemme tutkimuskysymyksille. Löysimme kuitenkin lupaavia viittauksia eläinavusteisen vaikuttavuudesta kohderyhmälle. Näin ollen emme saavuttaneet täysin tavoitettamme tässä opinnäytetyössä. Olimme tyytyväisiä, että löysimme yhden laadukkaan 1. näytöntason tutkimuksen. Olisimme tosin toivoneet löytävämme enemmän korkeatasoisia ja -laatuisia tutkimuksia.

8.1 Tutkimustulosten pohdinta

Olisimme toivoneet tarkempaa ja konkreettisempaa tietoa tutkimuskysymyksiimme. Tulokset ovat kuitenkin lupaavia. Ensimmäinen tutkimuskysymyksemme oli "Kuinka eläinavusteinen terapia vaikuttaa lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin?" Tutkimuksissa nousi esiin havainnointikyvyn paraneminen, keskittymisen lisääntyminen sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen, sekä vuorovaikutuksen lisääntyminen. Keskittymiskyky ei kuulu vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin, mutta voi edesauttaa lapsen vuorovaikutukseen osallistumista. Havainnointikyvyn taito ja lisääntynyt vuorovaikutus ovat tärkeitä osa-alueita ollessamme vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja ovatkin osa eri-ikäisten lapsien jokapäiväistä arkea erilaisissa ympäristöissä, kuten koulussa tai päiväkodissa. Juuri näissä ympäristöissä lapsen vuorovaikutustaidot ovatkin monesti koetuksella. Toimintaterapeutit työskentelevät yhteistyössä koulujen ja päiväkotien kanssa, auttaakseen lapsia heidän omassa ympäristössään. Lisääntyneestä vuorovaikutuksesta voimme tulkita eläimen vaikuttaneen lapsen vuorovaikutustilanteiden aloitukseen ja lopetukseen.

Vaikka ensimmäisen tutkimuskysymyksemme vastaukset ovatkin lupaavia, ne ovat hyvin pintapuolisia eivätkä avaa lukijalle kovinkaan spesifiä tietoa mihin vuorovaikutuksen osa-alueisiin eläinavusteisella terapialla voidaan vaikuttaa. Tämä johtuu luultavimmin siitä, ettemme onnistuneet löytämään yhtään tutkimusta, joka olisi keskittynyt tutkimaan pelkästään eläinavusteisen terapian vaikutusta vuorovaikutustaitoihin. Tutkimuksien tutkimuskysymykset etsivät vastauksia laajemmin eläinavusteisen terapian vaikutuksista, joista pystyimme poimimaan osan tuloksista tähän tutkimukseen.

Toinen tutkimuskysymyksemme oli "mitkä diagnoosiryhmät näyttäisivät hyötyvän eläinavusteisesta terapiasta?". Tutkimuksista nousevat diagnoosit olivat ADHD, kehitysvammaisuus, Autismi, sekä kipua aiheuttava krooninen sairaus. Tässä vaiheessa tulee kuitenkin muistaa opinnäytetyömme esittelevän vain seitsemän tutkimusta, joten se ei missään nimessä aukottomasti vastaa esittämäämme tutkimuskysymykseen ja

tutkimus saattaa jättää myös joitakin soveltuvia diagnoosiryhmiä ulkopuolelle. Diagnoosiryhmien valikoituminen tutkimuksiin onkin kysymys, johon emme osaa tutkijoina vastata. Taustalla saattaa olla esimerkiksi tutkijoiden ammatillinen tausta kyseisten diagnoosiryhmien parissa.

Tutkimuskysymyksen tulokset kattavat suuren määrän toimintaterapian asiakkaista. Aiheessa pitää olla kuitenkin tarkkana ja pitää mielessä jokaisen henkilön motivoituminen terapiassa valittuun toimintaan. Lähtökohtaisesti näemme tärkeänä seikkana terapian onnistumiselle, potilaan oman suhtautumisen valittuun interventiomalliin. Potilaan ollessa kiinnostunut ja positiivisesti eläimiin suhtautuva, se on loistava työmuoto erilaisiin tarpeisiin. Huomioon ottaen asiakkaan motivoitumisen toimintaan, noudatamme toimintaterapiassa asiakaslähtöistä työtettä, jolloin asiakkaan on mahdollista valtaistua ja olla aktiivisesti osana omaa kuntoutusprosessiaan (Hautala, Hämmäläinen, Mäkelä & Rusi-Pyykönen 2011, 92-93). Eläinavusteista terapiaa suunniteltaessa on tärkeää huomioida myös potilaiden mahdolliset eläinallergiat, sekä ympäristö, jossa terapia toteutetaan.

Toimintaterapian kannalta tulokset viittaisivat eläinavusteisen terapian olevan soveltuva terapiamuoto esimerkiksi osaksi erilaisiin lasten vuorovaikutusta tukeviin ryhmiin. Toimintaterapiaryhmien muodostamisessa on ehkä mahdollista hyödyntää tutkimuksissa esitettyjä diagnoosiryhmiä. Eläimen läsnäolo näyttäisi lisäävän lapsilla vuorovaikutusta luonnostaan. Se voisi erilaisissa ryhmissä olla eräänlaisena alun jännityksen jäänmurtajana.

Ensimmäinen tutkimuksemme käsitteli avustajakoirien vaikutusta lasten koteihin. Tutkimus tulokset eivät ole näin ollen sovellettavissa toimintaterapia ympäristöön. Kyseisessä tutkimuksessa ei käsitelty eläinavusteista terapiaa, joten sen jatkoon pääsy oli meillä paljon keskusteluissa. Tavoitteellisuutensa vuoksi päätimme ottaa sen tutkimukseen kuitenkin mukaan. Tuloksiin on kuitenkin suhtauduttava vain viitettä anta-

vina. Tutkimus nosti tuloksiksi koiran positiiviset vaikutukset muun muassa lasten kielitaitoon ongelman ratkaisutaitoon. Näin ollen voidaan tulkita koiran vaikuttaneen lapsen vuorovaikutuksen tuottavaan vaiheeseen, sekä vuorovaikutuksen mukauttamiseen.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Systemaattisesti tuotettu tiedonhaku tuo opinnäytetyöllemme luotettavuutta, kuten myös se, että meitä oli kaksi tekijää. Kokosimme työtä itsenäisesti tiedonhaun osalta, jotta pystyimme tarkistamaan työtämme jatkuvasti, virheiden minimoimiseksi. Mahdollisista erimielisyyksistä keskusteltiin ja hakutuloksia verrattiin yhdessä poissulkukriteereihin. Osa tietokannoista antoi meille niin suuria hakutuloksia, ettemme voineet käydä lävitse kuin 130 ensimmäistä hakutulosta. Rajallisen ajan vuoksi tämä rajaus oli välttämätön, mutta laskee työmme luotettavuutta. Duplikaattien suuresta määrästä johtuen uskomme kuitenkin hakusanoja olleen riittävästi ja hakutulosten mahdollisimman relevantteja.

Cinahl-tietokanta antoi niin suuria tuloksia, että päädyimme hakemaan tuloksia "all child"-hakunapin avulla. Tällä tavoin pystyimme saamaan automaattisesti tuloksia jotka kohdistuivat lapsiin, emmekä joutuneet useammin tyytymään läpikäymään vain 130 ensimmäistä otsikkoa. Vaadimme tietokannasta myös suoraan full text-saata- vuutta ilmaiseksi.

Työhömmme päättyi vain 2005 vuonna julkaistut tai sitä uudemmat tutkimukset. Riskinä on, että aiemmin on julkaistu työmme kannalta jokin tärkeää tietoa sisältävä tutkimus. Olemme kuitenkin tyytyväisiä tähän rajaukseen, sillä tahdoimme mahdollisimman ajankohtaista ja tähän päivään soveltuvaa tietoa.

Osa opinnäytetyöhön valikoituneista tutkimuksista eivät omanneet korkeata näytöntasoa. Osa sai myös matalat laadun arviointipisteet. Näiden tutkimusten tuloksiin tulee suhtautua kriittisesti ja lähinnä viitettä antavina. Nämä tutkimukset voidaan katsoa tämän työn luotettavuutta laskevina. Kuitenkin näiden heikompi tasoisten ja laatuisten tutkimuksien tulokset ovat yhteneviä laadukkaiden ja korkean näytön tasoisten tutkimuksien kanssa. Tutkimus tulokset jäivät meillä verrattain suppeiksi, oltiin toivoneet työhön yksityiskohtaisempia tuloksia.

8.3 Johtopäätökset

Opinnäytetyömme tuloksien pohjalta voidaan todeta, että eläinavusteisella terapialla on myönteisiä vaikutuksia lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin. Parannuksia nähtiin sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, keskittymiskyvyssä, sekä havainnointikyvyssä. Näin ollen se on hyvä täydentämään lasten toimintaterapiaa. Muokkautuvuudessaan, se soveltuu monenlaisten yksilöiden ja diagnoosiryhmien tarpeisiin. Aihe kaipaa kuitenkin lisää tutkimuksia.

8.4 Jatkotutkimusehdotukset

Opinnäytetyömme tuloksista voidaan lukea, että aihe vaatii lisää tutkimuksia. Jatkossa toivottavasti eläinavusteisesta terapiasta ja sen vaikutuksista lapsen vuorovaikutus- ja kommunikointitaitoihin, toteutettaisiin tutkimuksia, jotka keskittyisivät spesifisti tähän aihe-alueeseen, jotta ilmiötä voitaisiin ymmärtää paremmin. Tutkimukset toivottavasti toteutettaisiin korkean näytön tason mukaan laadukkaasti. Tällä hetkellä kirjallisuutta aiheesta löytyy paljon, kuten matalan tason näyttöä. Opinnäytetyömme

antoi viitettä muutamasta diagnoosi ryhmästä jotka näyttäisivät hyötyvän tämän tällaisesta terapia muodosta.

Toivottavasti jatkossa tehdään myös pitkän aikavälin tutkimuksia, joissa nähdään jäävätkö eläinavusteisen terapian hyödyt väliaikaisiksi, vai voidaanko niillä saavuttaa pitkän aikavälin muutoksia.

Lähteet

Adhd -liitto ry. Viitattu 23.7.2015. <http://www.adhd-liitto.fi/adhd-tietoa>

Animal assisted intervention international. Viitattu: 18.8.2015.
<http://www.animalassistedintervention.org/AnimalAssistedIntervention.aspx>

Autismi- ja Aspergerliitto. Viitattu 23.7.2015.
http://www.autismiliitto.fi/autismin_kirjo/autismi

Brous, M. 2010. Integrating pet therapy into daily school life. *Exceptional Parent* 2010 40 (5), 20-21.

Brous, M. 2012. Unique classroom. *Exceptional Parent* 2012 42 (4), 10-11.

Burgon, H. 2011. 'Queen of the world': Experiences of 'at-risk' young people participating in equine-assisted learning/therapy. *Journal of Social Work Practice* 2011 25 (2), 165-183.

Butterly, F., Percy, C. & Ward, G. 2013. Brief Report: Do Service Dog Providers Placing Dogs with Children with Developmental Disabilities Use Outcome Measures and, If So, What Are they? *Journal of Autism & Developmental Disorders* 2013 43 (11), 2720-2725.

Darrah, J., Hickman, R., O'Donnell, M., Vogtle, L. & Wiart, L. 2008. AACPDM. Methodology to Develop Systematic Reviews of Treatment Interventions. Viitattu 15.7.2015. <http://www.aacpdm.org/UserFiles/file/systematic-review-methodology.pdf>

Drolet, C. 2013. A therapeutic pedigree. *ASHA Leader* 2013 1; 18 (7), 72.

Fisher, A. 2009. Occupational therapy intervention process model. A model for planning and implementing Top-down, client-centered, and occupation-based interventions. USA: Tree Star Press

Forsyth, K., Salamy, M., Simon, S., Kielhofner, G. 1998. A User's Manual for The Assesment of communication and interaction skills (ACIS). Chicago: University of Illinois.

Gallon, G. 2010. Trinities, Innovations and Solutions. *Child Welfare* 2010 89 (4), 5-7.

Grandgeorge, M. & Hausberger, M. 2011. Human-animal relationships: from daily life to animal-assisted therapies. *Annali dell'Istituto superiore di sanità* 2011 47 (4), 397-408.

Graves, J. 2006. Lessons taught become lessons learned. *Exceptional Parent* 2006 26 (3), 38-40.

Halm, M. 2008. The Healing power of the human-animal connection. *American Journal of Critical Care* 2008 17 (4), 373-376.

Hautala, T., Hämäläinen, T., Mäkelä, L. & Rusi-Pyykönen, M. 2011. Toiminnan voimaa. Toimintaterapia käytännössä. Edita prima: Helsinki.

Hawkins, C. 2012. Animal-assisted therapy: is there room in the treatment plan. *Exceptional parent* 2012 42 (9), 45-47.

Herrero, P., Gómez-Trullén, E., Asensio, Á., García, E., Casas, R., Monserrat, E. & Pandyan A. 2012. Study of the therapeutic effects of a hippotherapy simulator in children with cerebral palsy: a stratified single-blind randomized controlled trial. *Clinical Rehabilitation* 2012 26 (12), 1105-1113.

Ikäheimo, K. 2013. Karvaterapiaa. Eläinavusteinen työskentely Suomessa. Helsinki: Yliopistopaino.

ISAAT. Viitattu: 23.2.2015. http://www.aat-isaat.org/index.php?option=com_content&view=article&id=16&Itemid=17

Johansson K. 2007. Kirjallisuuskatsaukset-Huomio systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen. Teoksessa Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen. Toim. Johansson, K., Axelin, A., Stolt, M. & Ääri, R-L. Turku: Digipaino-Turun yliopisto.

Karhula, M., Heiskanen, T., Juntunen, K., Kanelisto, K., Kantanen, M., Kanto-Ronkanen, A. & Lautamo, T. 2010. Hyvät arviointikäytännöt suomalaisessa toimintaterapiassa. PDF. Viitattu: 8.5.2013. www.toimintaterapeuttiliitto.fi/images/stories/arviointijulkaisu.pdf

Kontio, E., Johansson, K. 2007. Systemaattinen tarkastelu alkuperäistutkimuksien laatuun. Teoksessa Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen. Toim. Johansson, K., Axelin, A., Stolt, M. & Ääri, R-L. Turku: Digipaino-Turun yliopisto.

Lasten vertaissuhdetaidot ja kiusaaminen esikoulun vertaisryhmissä, viitattu: 11.12.2014. <https://kirjasto.iyu.fi/kauppa/tuotteet/lasten-vertaissuhdetaidot-ja-kiusaaminen-esikoulun-vertaisryhmissa>

Leino-Kilpi H. 2007. Kirjallisuuskatsaus-tärkeää tiedon siirtoa. Teoksessa Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen. Toim. Johansson, K., Axelin, A., Stolt, M. & Ääri, R-L. Turku: Digipaino-Turun yliopisto.

O'Haire, M. 2013. Animal-assisted intervention for autism spectrum disorder: a systematic literature review. Journal of autism and developmental disorders 2013 43 (7), 1606-1622.

Pössi, Pössi. 2011. Autistisen lapsen tukeminen koira-avusteisesti, viitattu: 24.2.2015. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/38239/Possi_Emma.pdf?sequence=1

Reed, R., Ferrer, L. & Villegas, N. 2012. Natural healers: a review of animal assisted therapy and activities as complementary treatment for chronic conditions. Revista latino-americana de enfermagem 2012 20 (3), 612-618.

Richardson, G. 2006. Living the dream of green acres. Exceptional Parent 2006 36 (4), 55-57.

Rollins, J. 2011. Swimming with the dolphins. Pediatric Nursing 2011 37 (3), 105-112.

Rusch, S. 2013. A therapeutic pedigree. ASHA Leader 2013 1; 18 (9), 4.

Rutan McCafferty, K. 2012. The horse whisperer. Exceptional Parent 2012 42 (11), 41-43.

Ryan, J. 2008. 'Pet' projects: animal-assisted therapy for young patients. Contemporary Pediatrics 2008 25 (7), 88.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV – menetelmäopetuksen tietovaranto (verkkojulkaisu). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 15.7.2015. http://www.fsd.uta.fi/metetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html

- Samples, K., 2013. A different kind of murphy's law. *ASHA Leader* 2013 1;18 (10), 72.
- Shafer, D. 2006. Pets help in speech-language pathology sessions. *ASHA Leader* 2006 7; 11 (2), 34.
- Schuck, S., Emmerson, N., Fine, A. & Lakes, K. 2013. Canine-assisted therapy for children with ADHD: preliminary findings from the positive assertive cooperative kids study. *Journal of attention disorders* 2015 19 (2), 125-137.
- Schultz, P., Remic-Barlow, A. & Robbins L. 2007. Health & Social Care in the Community 2007 15 (3), 265-271.
- Schwartzberg, S., Howe, M., Barnes, M. 2008. *Groups. Applying the Functional Group Model.* F.A. Davis Company.
- Smyth, C. & Slevin, E. 2010. Experiences of family life with an autism assistance dog. *Learning Disability Practice* 2010 13 (4), 12-17.
- Stone, B. 2010. Cockapoos in the classroom: Providing unique learning opportunities for children with autism. *Exceptional parent* 2010 40 (5), 24-25.
- Susmita, C., Russell, S. & Swamidhas, P. 2014. Complementary Psychosocial Interventions in Child and Adolescent Psychiatry: Pet Assisted Therapy. *Indian Journal of Psychological Medicine.* 2014 36 (1), 4-8.
- Taylor, M. 2000. *Evidence-based practice for Occupational Therapists.* United Kingdom: Blackwell Science.
- Tweed, V. 2011. *Better nutrition* 2011 73 (3), 8.
- Tähtinen, H. 2007. Systemaattinen tiedonhaku hoitotieteen näkökulmasta. Teoksessa *Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen.* Toim. Johansson, K., Axelin, A., Stolt, M. & Ääri, R-L. Turku: Digipaino-Turun yliopisto.
- Ward, S., Whalon, K., Rusnak, K., Wendell, K. & Paschall, N. 2013. The Association Between Therapeutic Horseback Riding and the Social Communication and Sensory Reactions of Children with Autism. *Journal of Autism & Developmental Disorders* 2013 43 (9), 2190-2198.

Weston, F. 2010a. Supporting children and young people with anxiety. *British Journal of school Nursing* 2010 5 (2), 87-91.

Weston, F. 2010b. Using animal assisted therapy with children. *British Journal of School Nursing* 2010 5 (7), 344-347.

White, D. 2010. Raising Arizona's homeless children with my canine companion. *Social Work* 2010 55 (3), 283-284.

Liitteet

Liite 1. Laadun tarkistuslista (mukailtu Kontio & Johansson 2007, 106).

	Kyllä	Ei	Ei tietoa/ei sovellu
Tutkimuksen tausta ja tarkoitus			
Onko tutkittava ilmiö määritelty selkeästi			
Onko tutkimuksen aihe perusteltu kirjallisuuskatsauksen avulla sisällöllisesti, menetelmällisesti ja eettisesti ja onko se riittävän innovatiivinen			
Onko tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimustehtävät määritelty selkeästi			
Aineisto ja menetelmät			
Ovatko aineistonkeruumenetelmät ja-konteksti perusteltu ja kuvattu riittävän yksityiskohtaisesti			
Soveltuuko aineiston keruumenetelmä tutkittavaan ilmiöön ja tutkimukseen osallistujille			
Onko aineiston keruu kuvattu			
Onko aineisto kerätty henkilöiltä joilla on tietoa tutkittavasta ilmiöstä?			
Onko aineiston sisällön riittävyttä arvioitu (saturaatio)?			
Onko aineiston käsittely ja analyysin päävaiheet kuvattu?			
Soveltuuko valittu analyysimenetelmä tutkittavaan ilmiöön?			
Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys			

Tutkija on nimennyt kriteerit, joiden perusteella hän on arvioinut tutkimuksen luotettavuutta			
Tutkija on pohtinut huolellisesti eettisiä kysymyksiä			
Tutkimukseen osallistuneet ovat arvioineet tutkimustuloksia ja vahvistaneet tulosten luotettavuuden kokemukseensa tai lukija voi tunnistaa ja ymmärtää tulokset			
Tutkija on pitänyt päiväkirjaa tai kirjoittanut muistiinpanoja tutkimuksen kulusta			
Tulokset ja johtopäätökset			
Tuloksilla on uutuusarvoa ja merkitystä			
Tulokset on esitetty selkeästi, loogisesti ja rikkaasti ja niiden antia on verrattu aikaisempiin tutkimuksiin			
Tutkimuksen johtopäätökset perustuvat tuloksiin ja ovat hyödynnettävissä			
Muut huomiot/kokonaisarvio			
Tutkimus muodostaa eheän, selkeän ja johdonmukaisen kokonaisuuden			